

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΛΒ΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

27-29 Μαΐου 2011

Πρακτικά

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2012

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :	Β. Παπούλια
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ :	Θ. Κορρές
ΓΕΝ.ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:	Α. Σταυρίδου-Ζαφράκα
ΤΑΜΙΑΣ:	Π. Κατσώνη
ΜΕΛΗ:	Β. Γούναρης
	Α. Γκουτζιουκώστας
	Ι. Λεοντιάδης
	Ι. Ξυδόπουλος
	Ε. Χατζηαντωνίου

Υπεύθυνοι έκδοσης Πρακτικών:

Αλκμήνη Σταυρίδου-Ζαφράκα

Βασίλης Κ. Γούναρης

Φωτεινή Ι. Τολούδη

Τα κείμενα αξιολογούνται από Επιτροπή Κριτών και συνοδεύονται από ξενόγλωσση μετάφραση.

Διεύθυνση ηλεκτρονικών αποστολών: histsociety1977@yahoo.gr

Τεχνική επεξεργασία - Σελιδοποίηση: Φωτεινή Ι. Τολούδη

Copyright 2012: Ελληνική Ιστορική Εταιρεία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΛΒ΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

27-29 Μαΐου 2011

Π ρ α κ τ ι κ ά

Επιμέλεια έκδοσης: Φωτεινή Ι. Τολούδη

Θεσσαλονίκη 2012

ΛΒ΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

27-29 Μαΐου 2011

Περιεχόμενα

Πρόγραμμα Συνεδρίου	vii
Εισηγήσεις	
Έλλη Γκαλά-Γεωργιά & Ευάγγελος Χεκίμογλου <i>Η ακριβής θέση των «Ενκαντάδας. Ταύτιση βάσει αρχειακών πηγών</i>	1-12
Ευάγγελος Χεκίμογλου & Αλέξανδρος Γρηγορίου <i>Τὰ λογιστικά κατάστιχα τῆς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας</i>	13-42
Στέφανος Κορδώσης <i>Τούρκοι (Türkler) και Τάταροι (Tatarlar), Τουρκισμός (Türklük) και Ταταρισμός (Tatarlık): Δύο δίδυμα πολιτικά κινήματα του 19^{ου} αιώνα στη Ρωσική και Οθωμανική αυτοκρατορία και η συγχώνευσή τους στον (Παν)Τουρκισμό (Türkçülük). Μια ιστορικο-πολιτική οπτική</i>	43-58
Θεόδωρος Μπατρακούλης <i>Ομογενοποίηση και αντιμειονοτική πολιτική στην Τουρκία</i>	59-81
Κωστής Τσιούμης <i>Η ηγεσία της μειονοτικής εκπαίδευσης στη Θράκη και το ζήτημα των μετακλητών δασκάλων 1952-1956</i>	83-93
Άννα Αγγελοπούλου <i>Από τη Μακεδονία στη Ρωσία: εικόνες «σλαβοβουλγαρικής» ταυτότητας στο έργο του Rajko Žinzifon (1839-1877)</i>	95-110
Χρήστος Καρδαράς	111-128

Το οδοιπορικό του προξένου του ελληνικού κράτους Γ. Φοντάνα στη Β.Δ. Μακεδονία στα τέλη του 19^{ου} αι.

Βασίλειος Αθ. Πλατής	129-143
<i>Η συμβολή του γλωσσολόγου Γεωργίου Χατζιδάκι στην προάσπιση των ελληνικών θέσεων στη Μακεδονία (τέλη 19ου–αρχές του 20ου αι.)</i>	
Αρετή Τούντα-Φεργάδη	145-158
<i>Η ανάμιξη του Ελευθερίου Βενιζέλου στην προσπάθεια διευθέτησης των ελληνο-σερβικών διαφορών και το ζήτημα της συνάντησής του με τον Πάσιτς</i>	
Όλγα Μπελεγάκη	159-175
<i>Ο ιταλικός παράγοντας και η ίδρυση του «βουλγαρομακεδονικού κομιτάτου παρά τω άξωνι» στη Δυτική Μακεδονία (Μάρτιος-Οκτώβριος 1943)</i>	
Βασίλης Δημητριάδης	177-189
<i>Τέχνη και εξωτερική πολιτική: το σενάριο της «Μάχης στο Νερέτβα» στο πλαίσιο της βουλγαρογιουγκοσλαβικής διαμάχης για το Μακεδονικό</i>	
Αντώνης Κλάψης	191-207
<i>Οι ελληνογιουγκοσλαβικές σχέσεις σε κρίσιμη καμπή: η επίσημη επίσκεψη του πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου στο Βελιγράδι (Φεβρουάριος 1965)</i>	
Βασίλης Α. Φούκας & Ιωάννης Α. Σκούρτης	209-224
<i>Η ελληνική εκπαίδευση στη Βάρνα και ο ρόλος του τοπικού Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου (1872)</i>	
Ευστράτιος Θ. Βαχάρογλου	225-241
<i>«Περί των καθηκόντων του ανθρώπου ως χριστιανού και ως πολίτου»: Η έννοια της ηθικής στα ελληνικά σχολεία στα τέλη του 19^{ου} αιώνα</i>	
Κωνσταντίνος Σεχίδης & Ιωάννης Σκούρτης	243-253
<i>Το μεταναστευτικό ρεύμα θεσσαλονικέων Εβραίων μετά το 1929</i>	

Ευφροσύνη Ρούπα

255-277

*Η κατανάλωση στην Ελλάδα κατά τη μεταπολεμική εικοσαετία 1945-1967:
«πατριωτική πράξη», «ξενική επίδραση» ή εθνικό «χαρακτηριστικό»;*

15^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

27 - 29 Μαΐου 2011 Θεσσαλονίκη

ΤΕΛΕΤΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΙΜΗΤΙΚΟΥ ΤΟΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΟΜΟΤΙΜΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΑΙΚΜΗΝΗ ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ-ΖΑΦΡΑΚΑ
ΣΤΡΟΓΓΥΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΕ ΘΕΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Εισηγητές: Νικόλαος Βαρσακέλης, αν. Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Α.Π.Θ.
Παναγιώτης Γελαβίνης, αν. Καθηγητής Τμήματος Νομικής Α.Π.Θ.
Δημήτριος Μάρδας, αν. Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Α.Π.Θ.
Συντονίζει η ομ. Καθηγήτρια Βασιλική Παπαϊωάννα
Παρασκευή 27 Μαΐου 2011 ώρα 18:00
Αίθουσα Τελετών Παλαιού Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ανακοινώσεις
Σάββατο 28 Μαΐου 11:00-13:15, 18:00-19:15
Κυριακή 29 Μαΐου 10:00-13:00
Αίθ. 101 & 112 Νέου Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 15^{ου} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Παρασκευή 27 Μαΐου 2011	Κυριακή 29 Μαΐου 2011
<p>Αίθουσα Τελετών Παλαιού Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής</p> <p>18:00 Έναρξη - Χαιρετισμοί 18:15 Τελετή επίδοσης του τιμητικού τόμου «Φιλομάτιο» στην ομ. Καθηγήτρια Αικμήνη Σταυρίδου-Ζαφράκα 19:15 Σχίζτηση Στρογγύλης Τραπεζής Οικονομική εξάρτηση και εθνική κυριαρχία Εισηγητές: Νικόλαος Βαρσακέλης, αν. Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Α.Π.Θ. Παναγιώτης Γελαβίνης, αν. Καθηγητής Τμήματος Νομικής Α.Π.Θ. Δημήτριος Μάρδας, αν. Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Α.Π.Θ. Συντονίζει η ομ. Καθηγήτρια Βασιλική Παπαϊωάννα.</p>	<p>Αίθουσα 112 Νέου Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής</p> <p>10:40 Θ. Μπαρτακόλης, Εθνική ομογενοποίηση και αντιμωσαϊστική πολιτική στην Τουρκία κατά την περίοδο 1923-1955. 10:15 Στ. Κορόδσης, Τούρκοι (Türker) και Τατάροι (Tatarlar), Τουρκοκρατία (Türkçülük) και Τατάροκρατία (Tatarçılık): δύο δόγματα πολιτικά κινήματα του 19^{ου} αι. Και η συγγένεισή τους στον (Παν)Τουρκοισμό (Türkçünlük). Μια ιστορικο-πολιτική οπτική. 10:30 Κ. Σαβίτης & Ιω. Σκούφης, Το μεμονωτιστικό رژیم Θεσσαλονικτών Εβραίων μετά το 1929. 10:45 Α. Κάλσις & Ιω. Σκούφης, Η διδασκαλία της Γαλλικής αφορμή διμηνες αφορομιστών και συνιστούν στην εβραϊκή κοινότητα της Καστοριάς (1931). 11:00 Γ. Αθανασίου & Ιω. Σκούφης, Η οικονομική συμβολή της εβραϊκής κοινότητας Βερούνας σε διεθνή κεντροποίηση ομοήθρων της (1931).</p>
<p>Σάββατο 28 Μαΐου 2011</p> <p>Αίθουσα 112 Νέου Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής</p> <p>09:30 Γενική συνέλευση 10:30 Διάλειμμα 11:00 Ι. Σιδουράκης, Ανθεμικός και Ιεπτικός φιλοβασιλική πολιτική του Αμύντα Α΄. 11:15 Ν. Γυναικούσιου, Τα ψηφίσματα των εβραϊκών αλλοίων για την αστυία της Μεγαρχίας επί τῶν Μουζιόφου. 11:30 Α. Γουαζουκίτσου, Ο μυστικός και η απεργητική αλληλεγγύη του Βυζαντινού αυτοκράτορα. 11:45 Σχίζτηση 12:00 Διάλειμμα 12:15 Μ. Κορόδσης, Η «Ρόμην» του Ινδοκού Κατοίκου (Hindokush) και οι πληθυσμοί της κατά το α΄ μισό του 8^{ου} αι. μ.Χ. Η ελληνική παράδοση. 12:30 Α. Δρακούλης, Το ιστορικο-γεωγραφικό πλαίσιο της Οδοσφαίρας από της Έκτα μέχρι της Χώρας των Ρωμαιοί. 12:45 Γ. Λεβαντιάδης, Η βυζαντινή Αθήνας και η διοικητική οργάνωση των Σπανών του Ελληνιστικού. 13:00 Σχίζτηση Αίθουσα 101 Νέου Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής 11:00 Ν. Γεωργιάδης, Χριστοποίησης, η βυζαντινή Καθίλια. 11:15 Π. Ανδρούσης, Τα βυζαντινά «αερολιμένα» στοιχεία στα οικοδομή των παλαιών μνημείων και επιγραφών των Γαλλοβυζαντινών (Gallibizis) του ΒΑ Αιγαίου. 11:30 Ε. Χακίμοβιτς & Ε. Γκαλι-Γεωργιάδης, Η ακριβής θέση των «Εκωνταίων». Τύποις βάσει αρχαιολογικών πηγών.</p>	<p>Σάββατο 29 Μαΐου 2011</p> <p>Αίθουσα 112 Νέου Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής</p> <p>10:40 Δ. Μπίσιου, Βυζάντιο: αυτοκρατορία ή κράτος; 10:15 Η. Γυναικούσιου, Παρονομίες στο έργο του Ibn Khaldūn (1332-1406 μ.Χ.) για την κοινωνική θέση των χριστιανών από την εμφάνιση του Ισλάμ ως τον 9^ο αι. μ.Χ. 10:30 Θ. Ζαμπάνη, Οι αντιλήψεις του Ibn Khaldūn (1332-1406 μ.Χ.) για την εκπαίδευση στην Επιστήμη (Muaddimat) της Ιστορίας και οι παράδειγμα της μεσαιωνικής μοναστηριακής παιδείας. 10:45 Β. Κόκορη, Η πορεία από την ιστορική αρχαιότητα στο ιστορικό Βυζάντιο: μια ανακριτική προσέγγιση. 10:50 Ε. Φιλίππου, Μερικές χρονολογικές παρατηρήσεις στην Αλεξάνδρα της Δυνας Κομνηνής. 11:15 Σχίζτηση 11:30 Διάλειμμα 11:45 Κ. Σαβίτης, Το χρονικό της πτώσεως του 1893: το πολιτικό και οικονομικό σκηνικό της Ελλάδας στα τέλη του 19^{ου} αι. 12:00 Ιω. Σκούφης, Εβραϊκά δημοσιογραφικά όργανα και Νικόλαος Μάνος, δήμαρχος Θεσσαλονίκης. 12:15 Ε. Χακίμοβιτς & Α. Γρηγορίου, Τα λογοτεχνικά κατάρτυρα της Ιερής Μονής Σίμωνος Πέτρως 1847-1917. 12:30 Ε. Ροίπα, Η καταπόνηση στην Ελλάδα κατά τη μεταπολεμική εκκοσμίτι 1945-1967: «πατριωτική πράξη», «εθνική επίδοξη» ή εθνικό «σχηματιστικό»; 12:45 Α. Σκανάλης, Αρμενική σπαρτιά στην Ελλάδα του 20^{ου} αι. το έργο «Αρμενολογία Χορ-Χορ Αγιός» του Τ. Τσουριάνου. 13:00 Σχίζτηση Αίθουσα 101 Νέου Κτηρίου Φιλοσοφικής Σχολής 10:40 Β. Μήλιου, Ο ιστορικός Ι. Ν. Κομνηνός της Θεσσαλίας. Η πολιτιστική εκκλησία των Γκιαντινών. 10:15 Χρ. Τριπς, Πρώτη οργάνωση και λειτουργία (1912-1914) του Δήμου Γουμένισσας μετά την απαλειθέρωση του 1912. 10:30 Γ. Αγγελίδης, Ο Δήμος Σερρών μετά την απαλειθέρωση (Οκτώβριος 1944-Μάρτιος 1945). Πολιτική και οικονομική διαχείριση. 10:45 Β. Πατρίτς, Η συμβολή του γλωσσολόγου Γεωργίου Χατζήδου στην προέταση των ελληνικών δασκίων στη Μακεδονία (τέλη 19^{ου}-αρχ. 20^{ου} αι.). 11:00 Α. Κάλσις, Οι ελληνογροικισιακές σχέσεις σε κρίση και μετά: η επίσημη επίσκεψη του πρωθυπουργού Γεωργίου Παπαδόπουλου στο Βελιγράδι (Φεβρουάριος 1965).</p>

Οι βυζαντινολογικές ανακοινώσεις δημοσιεύονται στο περιοδικό «Βυζαντικά».